

zonderheid van de onderhavige zaak. De meeste gevallen van mogelijke processuele juridische kansloosheid kennen namelijk, zo hebben we gezien, in ieder geval *enige* onzekerheidsmarge, waarmee direct de relevantie is gegeven van de vraag naar de vereiste mate van afwijzingszekerheid en de in dat kader maximaal aanvaardbare beoordelingsintensiteit. In het onderhavige geval is het antwoord echter onder de streep zwart-wit: er is relativiteit of er is geen relativiteit. En als er geen relativiteit is, is de onderliggende vordering 100% kansloos. De vraag naar de vereiste mate van terughoudendheid is dan in wezen overbodig geworden (vgl. Conclusie, 3.13.1).

12. Deze conclusie klinkt weliswaar gedecideerd en dwingend, maar er gaat een allesbehalve ‘oppervlakkige beoordeling’ vooraf, zo volgt onmiskenbaar uit de beschouwingen in de conclusie van A-G Wissink, die door de Hoge Raad in vijfde formatie wordt gevolgd. Ook de beoordeling door het hof (hof Den Haag 16 juli 2019, ECLI:NL:GHDHA:2019:1806, r.o. 8 t/m 12) noopte reeds tot die constatering. Dit roept de vraag op of het hof het in de ogen van de Hoge Raad fout zou hebben gedaan als hij het verzoek niet af zou hebben gedaan op een gebrek aan belang wegens juridische kansloosheid, maar de interpretatie van de HvJ EU-jurisprudentie aan de bodemrechter over zou hebben gelaten. Deze vraag heeft bredere implicaties, al was het maar omdat een ontkennde beantwoording – waar de huidige stand van de jurisprudentie wat ons betreft toe leidt – niets minder zou impliceren dan dat de rechter een en hetzelfde verzoek zowel mag afwijzen op grond van een *indringende* beoordeling, als mag *toewijzen* op basis van een *oppervlakkige* beoordeling. Nu tegen toewijzende beschikkingen geen hogere voorziening is toegelaten (art. 188 lid 2 Rv), zal deze asymmetrie echter waarschijnlijk niet gauw aan het oordeel van de Hoge Raad worden onderworpen. Voor verweerende partijen een toch wat onbevredigende conclusie.

mr. dr. T. van Malssen
advocaat (bij de Hoge Raad) bij Dirkzwager legal & tax te Arnhem/Nijmegen en raadsheer-plaatsvervanger bij het gerechtshof 's-Hertogenbosch

mr. C.F.N. van Schaijk
advocaat bij Dirkzwager Legal & Tax te Arnhem/Nijmegen

24

Betekening exploit aan geheim adres

Hoge Raad
18 december 2020, nr. 20/02858,
ECLI:NL:HR:2020:2101
(mr. De Groot, mr. Streefkerk, mr. Snijders,
mr. Kroeze, mr. Ter Heide)
(Concl. A-G Assink)
Noot mr. L.V. van Gardingen

Verstekverlening. Exploten. Woonplaats. Geheim adres.

[Rv art. 45, 66, 120, 121, 139]

De deurwaarder betekent een exploit waarin hij verklaart (i) exploit te laten aan een adres dat hij heeft geverifieerd in de basisregistratie personen; en (ii) dat hij het adres niet noemt omdat het een ‘geheim adres’ is. Verweerster verschijnt niet in de procedure. De Hoge Raad overweegt dat sprake is van een gebrek in het exploit dat in beginsel met nietigheid wordt bedreigd, namelijk het daarin niet noemen van de woonplaats. De Hoge Raad oordeelt vervolgens dat in deze omstandigheden verweerster niet onredelijk is benadeeld en het voorts aannemelijk is dat het exploit verweerster heeft bereikt, waarmee alsnog tot verstekverlening kan worden overgegaan.

[Eiser] te [woonplaats],
eiser tot cassatie,
hierna: eiser,
advocaat: J.C. Zevenberg,
tegen
[verweerster] te [woonplaats],
verweerster in cassatie,
hierna: verweerster.

Conclusie Advocaat-Generaal (mr. Assink)

1. Feiten en procesverloop in cassatie
1.1. Met een op 16 september 2020 bij de Hoge Raad ingediende procesinleiding heeft eiser beroep in cassatie ingesteld tegen het tussen partijen

gewezen arrest van het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden van 16 juni 2020.¹

1.2. Bij deurwaardersexploot van 17 september 2020 zijn het oproepingsbericht en (als bijlage daarbij) de procesinleiding betekend, waarbij exploit is uitgebracht aan de woonplaats van verweerder in de gemeente [woonplaats 1], blijkens de tekst van het exploit op de voet van art. 47 Rv.² Opgeroepen is tegen uiterlijk 23 oktober 2020. Het exploit is op 22 september 2020 door eiser ingediend.

1.3. Over die woonplaats van verweerder in de gemeente [woonplaats 1] vermeldt het exploit het volgende:

“AAN:

[verweerder], geboren op [geboortedatum] 1963, blijkens verificatie in de Basisregistratie Personen (BRP) wonende in de gemeente [woonplaats 1] op een adres waarvan de gedaagde voornoemd aan die gemeente heeft verzocht om dit adres geheim te houden voor derden, om welke reden ik dat geheime adres hier niet vermeld, aan dat adres mijn exploit doende en een afschrift hiervan en van na te melden stuk(ken) latende aan: (...)”

De procesinleiding vermeldt wel een woonplaats van verweerder in de gemeente [woonplaats 1].

1.4. Het exploit vermeldt ook dat de deurwaarder het oproepingsbericht en (als bijlage daarbij) de procesinleiding, naar de verdere inhoud waarvan het exploit uitdrukkelijk verwijst, aan verweerder betekent op verzoek van eiser, wonende te [woonplaats 2] en voor deze zaak woonplaats kiezend ten kantore van zijn advocaat bij de Hoge Raad.

1.5. Voor verweerder heeft zich op of voor 23 oktober 2020 geen advocaat gesteld. Eiser heeft om verlening van verstek tegen verweerder verzocht. Tot op de dag van deze conclusie heeft zich voor verweerder geen advocaat gesteld.

2. Verstekbeoordeling

Inleiding

2.1. In deze zaak is het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van toepassing zoals dat luidt sinds de inwerkingtreding op 1 maart 2017 van de regelgeving inzake digitaal procederen in vorderingszaken in cassatie.³

2.2. Ingevolge art. 139 Rv dient, indien het oproepingsbericht is betekend, de verweerder niet in de procedure verschijnt en de voorgescreven termijnen en formaliteiten in acht zijn genomen, tegen de verweerder verstek te worden verleend.

2.3. De art. 45-66 Rv geven regels over de betekening van exploit. Uit art. 45 lid 1 Rv volgt dat deze regels gelden voor alle exploit. In deze zaak gaat het, kort gezegd, om de betekening van een exploit waarbij het oproepingsbericht en de procesinleiding aan verweerder (natuurlijk persoon) worden betekend (art. 418a jo. 112 lid 1 Rv-KEI).

2.4. Het belangrijkste doel van de betekeningvoorschriften is te waarborgen dat een exploit degene voor wie het exploit bestemd is, oftewel de geëxploiteerde, daadwerkelijk bereikt. Een ander doel is dat bereikt wordt dat ook de eiser wiens wederpartij onvindbaar is of weigert het exploit in ontvangst te nemen, toegang tot de rechter houdt. Bovendien moeten de betekeningvoorschriften praktisch hanteerbaar zijn. Gelet hierop, kunnen deze voorschriften worden gezien als een compromis van deze verschillende doelen. Daarbij zij aangetekend dat deze voorschriften, die van openbare orde zijn en door de rechter ambtshalve moeten worden toegepast, geen zekerheid bieden dat het exploit de geëxploiteerde daadwerkelijk bereikt.⁴

2.5. In art. 45 lid 3, aanhef en onder d, Rv is, voor zover in deze zaak van belang, bepaald dat een exploit de naam en de woonplaats vermeldt van de geëxploiteerde. Ingevolge de art. 46 en 47 Rv wordt een exploit uitgebracht aan de woonplaats van de geëxploiteerde. Volgens art. 1:10 lid 1 BW bevindt de woonplaats van een natuurlijke persoon zich te zijner woonstede, dat wil zeggen daar waar hij daadwerkelijk woont, en bij gebreke van

1 Hof Arnhem-Leeuwarden (locatie Leeuwarden) 16 juni 2020, zaaknummer 200.248.947/01, ECLI:NL:GHARL:2020:4577. Uit dit arrest blijkt onder meer dat eiser en verweerder in maart 2017 met elkaar in contact zijn gekomen (rov. 2.3).

2 Ik doel in het bijzonder op de standaardtekst die met een stempel op het exploit is aangebracht (“voormeld adres, in gesloten envelop, met daarop de wettelijk voorgescreven vermeldingen, omdat ik aldaar niemand aantrof aan wie rechtsgeldig afschrift kon worden gelaten”).

3 Besluit van 25 januari 2017, *Stb.* 2017, 16.

4 Zie voor een en ander A-G De Bock in haar conclusie (ECLI:NL:PHR:2020:442) voor HR 19 juni 2020, ECLI:NL:HR:2020:1088, *NJ* 2020/368, onder 2.3-2.7 met verwijzingen.

een woonstede, ter plaatse van zijn werkelijk verblijf.

2.6. De vragen die in deze zaak naar de kern genomen voorliggen, luiden:

1) of een exploit aan de eisen van art. 45 lid 3 Rv kan voldoen ondanks het ontbreken van de vermelding daarin van adresgegevens van de geëxploiteerde als deze persoon zijn of haar gegevens in de basisregistratie personen (hierna: de BRP) heeft laten voorzien van een geheimhoudingsindicatie (hierna: een *geheim adres*); en, zo ja:

2) of in dit geval aan de eisen van art. 45 lid 3 Rv is voldaan ondanks het ontbreken van de vermelding in het uitgebrachte exploit van de adresgegevens van verweerster (naast de vermelding dat zij blijkens verificatie in de BRP wonende is in de gemeente [woonplaats 1]) omdat blijkens verificatie in de BRP sprake is van een geheim adres.

Bij bevestigende beantwoording van 1) en 2) kan het verzochte verstek worden verleend.

Vraag 1)

2.7. Over vraag 1) heeft mijn ambtgenoot A-G De Bock zich vorig jaar uitvoerig uitgelaten in onderdeel 6 van haar conclusie (ECLI:NL:PHR:2019:484) voor het arrest van de Hoge Raad van 28 juni 2019 (ECLI:NL:HR:2019:1052, NJ 2020/367). De prejudiciële vragen in die zaak hingen samen met dit onderwerp, maar gingen daarover niet. Om die reden is de Hoge Raad daarop toen niet ingegaan (zie rov. 2.1 van het genoemde arrest). Deze zaak biedt de Hoge Raad gelegenheid alsnog een uitspraak te doen over dit – voor de praktijk betekenisvolle – onderwerp.

2.8. Ter vermindering van onnodige herhaling bouw ik hierna voort op deze uitvoerige beschouwingen van A-G De Bock die onverminderd relevant zijn, onder verwijzing in het bijzonder⁵ naar haar uiteenzettingen over: (i) de verstrekking van BRP-gegevens met geheimhoudingsindicatie (geheime adressen);⁶ (ii) het gebruik van geheime adressen door gerechtsdeurwaarders;⁷ (iii) het geheime adres in de tuchtrechtspraak voor ge-

rechtsdeurwaarders;⁸ en (iv) het geheime adres in de feitenrechtspraak.⁹

2.9. In het licht van die uiteenzettingen, komt A-G De Bock tot het volgende antwoord op vraag 1):¹⁰

“6.26 Eerder is besproken dat gebreken in de dagvaarding alleen tot nietigheid leiden, indien aannemelijk is dat de dagvaarding betrokkene als gevolg van het gebrek niet heeft bereikt of indien een verschenen gedaagde door het gebrek onredelijk is benadeeld (zie onder 3.8). De nietigheidsregeling voor exploten in het algemeen berust op hetzelfde beginsel: het komt erop aan of degene voor wie het exploit is bestemd, door het gebrek onredelijk is benadeeld in een belang dat door de geschonden norm wordt beschermd (zie onder 3.9). Hieruit volgt dat de enkele omstandigheid dat in een (dagvaardings)exploit – in strijd met art. 45 lid 3 sub b respectievelijk sub d Rv – de adresgegevens van de verzoeker (eiser) of de geëxploiteerde (gedaagde) niet zijn opgenomen, niet zonder meer tot nietigheid leidt, maar alleen indien de geëxploiteerde daardoor onredelijk is benadeeld in het belang dat door het woonplaatsvereiste wordt beschermd.

6.27 Het woonplaatsvereiste van art. 45 lid 3 Rv dient ter *identificatie* van de in het exploit genoemde personen (zie onder 3.10). In het algemeen zie ik geen grond om aan te nemen dat het achterwege laten van adresgegevens in een exploit leidt tot identificatieproblemen aan de zijde van de geëxploiteerde (gedaagde). Normaliter zal op basis van de inhoud van het exploit (de namen van de betrokkenen en bijvoorbeeld de omschrijving van het geschil in een dagvaarding) voldoende duidelijk zijn welke personen daarin zijn bedoeld, ook zonder dat hun volledige adresgegevens zijn opgenomen. Ik merk hierbij op dat van de verzoeker (eiser) niet alleen diens achternaam, maar ook diens voornamen in het exploit moeten worden opgenomen (art. 45 lid 3 sub b Rv). In beginsel is er dus geen grond om uit het enkele ontbreken van adresgegevens in exploten af te leiden dat de geëxploiteerde daardoor onredelijk is benadeeld in het ‘identificatiebelang’ dat door het woonplaatsvereiste wordt beschermd. In de be-

5 Een ‘geheim briefadres’ is in deze zaak niet aan de orde. Zie daarover evenwel ECLI:NL:PHR:2019:484, onder 6.4.

6 ECLI:NL:PHR:2019:484, onder 6.1-6.3.

7 ECLI:NL:PHR:2019:484, onder 6.5-6.10.

8 ECLI:NL:PHR:2019:484, onder 6.11-6.15.

9 ECLI:NL:PHR:2019:484, onder 6.16-6.25.

10 ECLI:NL:PHR:2019:484, onder 6.26-6.32. Zie ook onder 9.6.

sproken feitenrechtspraak heb ik daarvan ook geen voorbeelden aangetroffen.

6.28 Denkbaar is dat in een concreet geval toch verwarring dreigt over de identiteit van de in het exploit genoemde personen, met name de eiser (vgl. de onder 3.14 genoemde oudere literatuur). Indien daarvoor aanwijzingen zijn, kan de rechter een herstelexploot bevelen op de voet van art. 66 lid 2 respectievelijk 121 lid 2 Rv.

6.29 Voor het nietig verklaren van een dagvaarding op de voet van art. 121 lid 3 Rv, wegens het ontbreken van adresgegevens van eiser of gedaagde, zie ik geen grond. Het is immers niet aannemelijk dat een dagvaarding de gedaagde als gevolg van het ontbreken van die adresgegevens *niet bereikt*. Als de deurwaarder in het exploit heeft gerelateerd dat betekend is aan het in de basisregistratie opgenomen adres van de gedaagde, waarvan de gedaagde op de voet van art. 2.59 Wet BRP heeft verzocht dit niet te verstrekken aan derden, moet de rechter in beginsel uitgaan van de juistheid daarvan. De dagvaarding is immers een authentieke akte, die dwingend bewijs oplevert van hetgeen de deurwaarder daarin binnen de kring van zijn bevoegdheid heeft verklaard.¹¹ Behoudens concrete aanwijzingen voor het tegendeel, lijkt het mij dan ook niet aannemelijk dat de dagvaarding betrokkene niet heeft bereikt als gevolg van het niet opnemen van de adresgegevens in de dagvaarding.

6.30 Als gedaagde (in de hier bedoelde uitzonderingssituatie) in de procedure is verschenen of na veroordeling bij verstek verzet instelt, is op grond van art. 122 lid 1 Rv een eventuele nietigheid in beginsel 'gedekt', tenzij het gebrek de gedaagde onredelijk in zijn (verdedigings)belangen heeft geschaad. Daarvoor zie ik geen grond: voor zover na verschijning nog identificatieproblemen resteren, kunnen die in het geding worden opgehelderd. Van een (dreigende) aantasting in enig ver-

dedigingsbelang als gevolg van het ontbreken van de adresgegevens in de dagvaarding is dan geen sprake (meer).

6.31 Ik meen dan ook dat een exploit aan de eisen van art. 45 lid 3 Rv kan voldoen, ondanks het ontbreken van de vermelding daarin van de adresgegevens van de verzoeker (eiser) of de geëxploiteerde (gedaagde). Dit sluit aan bij de opvattingen in de tuchtrechtspraak en literatuur, zoals deze golden tot aan de uitspraak van de notaris- en gerechtsdeurwaarderskamer van het hof Amsterdam van 1 augustus 2017 (zie onder 6.11). De door de Commissie cassatie in het belang der wet in haar advies van 27 augustus 2018 opgeworpen vraag (zie onder 6.14) is hiermee beantwoord.

6.32 Voor de volledigheid merk ik nog op dat – zoals de Commissie ook opmerkt in haar advies – in dagvaardingen in beginsel wel de *gemeente* zal moeten worden vermeld waarin de gedaagde woonachtig is, zulks met het oog op de beoordeling van de relatieve bevoegdheid van de rechter.¹² Onder omstandigheden kan ook de enkele vermelding van de woongemeente (zonder de specifieke adresgegevens) al inbreuk maken op de privacy of veiligheid van een betrokken verzoeker of geëxploiteerde. Dat kan zich bijvoorbeeld voordoen wanneer betrokkene in een kleine gemeente in een blijf-van-mijn-lijfhuus woont. In dat geval zal de deurwaarder moeten relateren dat ook de woongemeente geheim moet blijven vanwege de privacy of veiligheid van betrokkene. Dat kan zo nodig in het exploit nader worden toegelicht. Uiteraard zal wel voldaan moeten zijn aan de voorwaarde dat er geen onduidelijkheid mag bestaan over de identiteit van betrokkene (vgl. onder 6.27 e.v.).”

2.10. Naar aanleiding hiervan schrijft annotator Jongbloed (instemmend) onder meer het volgende:¹³

“Naar mijn mening levert de in het exploit gerelateerde vermelding door de deurwaarder dat het exploit is betekend op het in de BRP vermelde (in het exploit afgeschermd) adres, dwingend bewijs op van de betekening aan dat BRP-adres. Van

11 Noot 217 in het origineel luidt: “Zie toegespitst op het geheim adres bijv. F.A.Th. Vrouwdeunt, ‘Omgaan met geheime adressen’, *Executief* 2008-1, p. 6-7; J.J.L. Boudewijn, ‘Lang leve de dagvaarding’, *TvPP* 2009 (afl. 6), p. 176-177; A.W. Jongbloed, *JBPR* 2010/50, par. 3 e.v.; W.H.B. den Hartog Jager, *Procederen met of zonder procesvertegenwoordiger* (Serie Burgerlijk Proces & Praktijk nr. 6), Deventer 2012, nr. 66; en P.G. Vestering en W.J.J. Wetzels, *SDU Commentaar Arbeidsrecht Thematisch*, art. 45 en 111 Rv (2017), aant. C.1. Zie ook hierboven onder 3.3.”

12 Noot 218 in het origineel luidt: “Praktisch gesproken is voldoende dat *een* gemeente is genoemd; *onjuistheid* van de in het exploit genoemde gegevens leidt immers niet tot nietigheid van het exploit; zie onder 3.7.”

13 A.W. Jongbloed onder HR 28 juni 2019, ECLI:NL:HR:2019:1052, *Ars Aequi* 2019, p. 790.

de rechtsgeldigheid van de betekening zal moeten worden uitgegaan. Dat is pas anders als er aanwijzingen zijn dat betrokkene daar niet (meer) woonachtig is; bijvoorbeeld omdat het pand leegstaat of is afgebroken. De vraag of het dagvaardingsexploot naar zijn inhoud rechtsgeldig is, is daarmee echter nog niet beantwoord. Ik beantwoord die vraag bevestigend. Uit het systeem van de wet volgt dat gebreken in de dagvaarding alleen tot nietigheid leiden indien aannemelijk is dat de dagvaarding betrokkene als gevolg van het gebrek niet heeft bereikt of indien een verschenen gedaagde door het gebrek onredelijk is benadeeld. Gaan we ervan uit dat het exploit betrokkene bereikt heeft (en als gedaagde in rechte verschijnt zal conform art. 122 lid 1 Rv een eventuele nietigheid in beginsel gedekt zijn), dan is er alleen plaats voor nietigheid indien betrokkene onredelijk is benadeeld doordat in afwijking van artikel 45 lid 3 sub b c.q. d Rv de adresgegevens van eiser c.q. gedaagde niet zijn opgenomen. Ik kan me dat moeilijk voorstellen: zouden er eventueel identificatieproblemen bestaan dan kunnen die in het vervolg van de procedure worden opgehelderd.¹⁴ 2.11. Ik wijs ook op annotator Van Mierlo, die (eveneens instemmend) het volgende noteert:¹⁵ “Van een briefadres moet worden onderscheiden het zogeheten ‘geheim adres’. Dit is het woonadres waarop de ingezetene in de BRP staat ingeschreven, met een op diens verzoek op zijn persoonslijst (als gedefinieerd in art. 1, aanhef en onder c, Wet BRP) door het college van B&W vermelde ‘aantekening omtrent beperking van de verstrekking van gegevens aan derden’. Dit laatste wordt wel de geheimhoudingsindicatie genoemd (art. 2.59 Wet BRP). Als iemand een geheim adres heeft, is hiermee niet gezegd dat dit adres ook te allen tijde geheim blijft. De geheimhoudingsindi-

catie heeft namelijk geen gevolgen voor gegevensverstrekking aan bijvoorbeeld een deurwaarder. Betekening van het exploit vindt dan ook plaats op het geheime adres overeenkomstig art. 46 Rv dan wel art. 47 Rv.

Ieder exploit vermeldt de woonplaats van degene op wiens verzoek de betekening geschiedt (art. 45 lid 3, aanhef en onder b, Rv) c.q. de geëxploiteerde (art. 45 lid 3, aanhef en onder d, Rv). Dit dient ter identificatie van verzoeker resp. geëxploiteerde. Vraag is of de deurwaarder ook de woonplaats moet vermelden in geval sprake is van een woonadres met een geheimhoudingsindicatie. Vaststaat dat in een dergelijk geval de vermelding van het volledige woonadres niet laakbaar is. Zie KvG 9 februari 2018, ECLI:NL:TGDKG:2018:9. Ik zou menen dat in civielrechtelijke zin de deurwaarder kan volstaan met de vermelding dat sprake is van een geheim adres en het exploit aan dat adres is gelaten, zonder het woonadres verder te vermelden. Dit is slechts anders, indien hiermee verwarring zou ontstaan over de identiteit van in het bijzonder degene op wiens verzoek het exploit is betekend. Dit zal naar verwachting niet snel aan de orde zijn, gelet op de andere in het exploit te vermelden gegevens, zoals de naam en voornamen (art. 45 lid 3, aanhef en onder b, Rv). Over deze materie is geen prejudiciële vraag gesteld. Dat verklaart waarom de Hoge Raad zich in de onderhavige beslissing hierover niet heeft uitgelaten, hoewel hierom door A-G De Bock in haar conclusie, met een fraaie uiteenzetting van de problematiek (nr. 6.15 e.v.), wel was verzocht.”¹⁶

14 Zie meer in het algemeen o.a. A. Knigge & M. Zilinsky, *GS Burgerlijke Rechtsvordering*, Deventer: Wolters Kluwer 2020 (actueel t/m 14 januari 2020), art. 45 Rv, aant. 23 over “Woonplaats (lid 3 sub b en d)”: “Ontbreekt de vermelding van de woonplaats maar bestaat er desondanks geen verwarring over de identiteit van de betrokken partij, dan zal van een onredelijke benadeling veelal geen sprake zijn en zal de nietigheid van het exploit niet worden uitgesproken (art. 66 en 121 Rv).”

15 A.I.M. van Mierlo in nr. 9 onder HR 19 juni 2020, ECLI:NL:HR:2020:1088, *NJ* 2020/368, tevens onder 28 juni 2019, ECLI:NL:HR:2019:1052, *NJ* 2020/367.

16 Zie ook A.I.M. van Mierlo, *T&C Burgerlijke Rechtsvordering*, Deventer: Wolters Kluwer 2020 (actueel t/m 1 januari 2020), art. 45 Rv, aant. 4 onder e en onder h, aanhef en sub (iii)-(iv), waaronder: “Het exploit vermeldt – wederom – ter identificatie de naam en de woonplaats van de geëxploiteerde. In dit verband geldt mutatis mutandis hetgeen hiervoor onder d, e en f is opgemerkt, met dien verstande dat: (...) in het exploit in beginsel de volledige adresgegevens van de geëxploiteerde moeten worden vermeld en niet kan worden volstaan met het vermelden van alleen de woongemeente, en, hoewel Hoge Raad zich hierover tot dusverre – januari 2020 – niet heeft uitgelaten; (...) het niet-vermelden in het exploit van een geheimadres van geëxploiteerde geen consequenties heeft als de deurwaarder in het exploit heeft gerelateerd dat het exploit is betekend aan het in de basisregistratie opgenomen adres van de geëxploiteerde, waarvan laatstge-

2.12. Ik onderschrijf de door A-G De Bock voorgestane beantwoording van vraag 1), welke benadering m.i. blijk geeft van een redelijke, op de praktijk gerichte uitleg en toepassing van art. 45 lid 3 Rv conform de strekking daarvan, zoals die nadien verschenen commentaren in de literatuur ook bevestigen.

Vraag 2)

2.13. Dat brengt mij bij vraag 2), die ik ook bevestigend beantwoord. Daarbij betrek ik, naast 2.7-2.12 hiervoor inzake vraag 1), de onder 1.1-1.5 hiervoor weergegeven feiten en dat niet, althans niet zonder méér, valt in te zien waarom verweester onredelijk benadeeld zou zijn doordat in afwijking van art. 45 lid 3, aanhef en onder d, Rv het uitgebrachte exploit haar adresgegevens niet vermeldt (naast de vermelding dat zij blijkens verificatie in de BRP wonende is in de gemeente [woonplaats 1]) omdat blijkens verificatie in de BRP sprake is van een geheim adres.

Slotsom

2.14. De slotsom luidt dan ook dat bij deze stand van zaken, en gegeven het niet verschenen zijn in de procedure van verweester, het door eiser verzochte verstek kan worden verleend.

3. De conclusie

De conclusie strekt tot verstekverlening.

Hoge Raad

1. Procesverloop in cassatie

1.1. Met een op 16 september 2020 bij de Hoge Raad ingediende procesinleiding heeft eiser cassatieberoep ingesteld tegen het arrest van het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden van 16 juni 2020 met zaaknummer 200.248.947/01 (ECLI:NL:GHARL:2020:4577) tussen verweester

noemde op de voet van art. 2.59 Wet BRP heeft verzocht dit niet te verstrekken aan derden. In geval van een exploit van dagvaarding zal de deurwaarder dan tevens, met het oog op de bepaling van de relatieve bevoegdheid (art. 99 e.v.), moeten verklaren dat het geheime adres ligt in het arrondissement van de in de dagvaarding genoemde rechtbank (in geval van hoger beroep geldt m.m. hetzelfde).¹⁷ Zie verder de ‘wenk’ van M.R.C. van Zoest in *RBP* 2019/74, die de conclusie van A-G De Bock bespreekt maar niet commentarieert.

enerzijds en eiser anderzijds. In de procesinleiding is vermeld dat verweester in cassatie ten laatste kan verschijnen op 23 oktober 2020.

1.2. De griffier van de Hoge Raad heeft op 16 september 2020 aan eiser een oproepingsbericht doen toekomen.

1.3. Eiser heeft het oproepingsbericht en de procesinleiding op 17 september 2020 bij exploit doen betekenen aan verweester. Het exploit is uitgebracht aan de woonplaats van verweester in de gemeente [woonplaats]. Aldaar is op de voet van art. 47 Rv een afschrift achtergelaten in een gesloten envelop.

1.4. Over de woonplaats van verweester in de gemeente [woonplaats] vermeldt het exploit het volgende:

“AAN:

[Voornaam en achternaam van verweester], geboren op [datum en jaar], blijkens verificatie in de Basisregistratie Personen (BRP) wonende in de gemeente [woonplaats] op een adres waarvan de gedaagde voornoemd aan die gemeente heeft verzocht om dit adres geheim te houden voor derden, om welke reden ik dat geheime adres hier niet vermeld, aan dat adres mijn exploit doende en een afschrift hiervan en van na te melden stuk(ken) latende aan:
(...)”

1.5. In deze uitspraak gaat het om de vraag of verstek tegen verweester kan worden verleend.

1.6. De conclusie van de Advocaat-Generaal B.F. Assink strekt tot verstekverlening.

2. Beoordeling van het verzoek tot verstekverlening

2.1. In deze zaak is het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van toepassing zoals dat luidt sinds de inwerkingtreding op 1 maart 2017 van de regelgeving inzake digitaal procederen in vorderingszaken in cassatie.¹⁷ De hierna te noemen bepalingen uit dit wetboek zijn op grond van art. 418a Rv van toepassing in de cassatieprocedure.

Betekening van het oproepingsbericht aan de woonplaats en het geheim adres

2.2.1. Ingevolge art. 139 Rv dient, indien het oproepingsbericht is betekend, de verweerder niet in de procedure verschijnt en de voorgeschreven termijnen en formaliteiten in acht zijn genomen, tegen de verweerder verstek te worden verleend.

¹⁷ Besluit van 25 januari 2017, Stb. 2017, 16.

2.2.2. Ingevolge art. 112 Rv wordt, voor zover hier van belang, het oproepingsbericht bij exploit betekend. Art. 45 lid 3, aanhef en onder d, Rv bepaalt dat een exploit de naam en de woonplaats vermeldt van degene voor wie het exploit is bestemd. Ingevolge art. 47 lid 1 Rv laat de deurwaarder die aan geen van de in art. 46 lid 1 Rv bedoelde personen afschrift van het exploit kan laten, een afschrift achter aan de woonplaats van degene voor wie het exploit is bestemd.

2.2.3. De woonplaats van een natuurlijke persoon bevindt zich ingevolge art. 1:10 lid 1 BW te zijner woonstede, dat wil zeggen daar waar hij daadwerkelijk woont, en bij gebreke van een woonstede, ter plaatse van zijn werkelijk verblijf. Met het woord woonstede wordt bedoeld op een woning en niet op een gemeente.¹⁸ De woonplaats van een natuurlijke persoon kan aldus worden aangeduid met zijn woonadres.

2.2.4. De Wet Basisregistratie Personen (hierna: Wet BRP) verplicht iedere ingezetene met een woonadres zich in de basisregistratie personen (hierna: BRP) te laten inschrijven op zijn woonadres (art. 2.38 lid 1 Wet BRP).

2.2.5. Art. 2.59 Wet BRP biedt een ingezetene de mogelijkheid een “aantekening omtrent het niet verstrekken van gegevens aan derden” op zijn persoonslijst te laten opnemen. Zo’n aantekening, ook wel geheimhoudingsindicatie of geheim adres genoemd, heeft uitsluitend gevolgen voor gegevensverstrekking aan derden, en niet voor gegevensverstrekking aan overheidsorganen (art. 3.21 Wet BRP).

2.2.6. De gerechtsdeurwaarder heeft bij de uitoefening van zijn wettelijke taak – waartoe behoort het uitbrengen van exploit en dagvaarding en andere betekeningen, behorende tot de rechtsingang of de instructie van gedingen (art. 2 lid 1, aanhef en onder a, Gerechtsdeurwaarderswet) – te gelden als openbaar ambtenaar en dus als overheidsorgaan in de zin van art. 1.1, aanhef en onder t, 2°, Wet BRP. In die hoedanigheid heeft hij toegang tot de gegevens uit de BRP (art. 3.2 en art. 3.5 Wet BRP).¹⁹

Gebrek in de vermelding van de woonplaats in een exploit

2.3.1. Voordat in deze zaak kan worden beslist over de gevraagde verstekverlening moet de vraag worden beantwoord of een exploit waarbij het oproepingsbericht wordt betekend, aan de eisen van art. 45 lid 3 Rv kan voldoen, ondanks het ontbreken van de vermelding daarin van de woonplaats van degene voor wie het exploit is bestemd (zoals genoemd in art. 45 lid 3, onder d, Rv), indien deze persoon zijn gegevens in de BRP heeft laten voorzien van een geheimhoudingsindicatie, en de gerechtsdeurwaarder wel vermeldt dat hij het exploit heeft gelaten op het in de BRP geregistreerde adres, maar dit adres zelf niet in het exploit is vermeld. In dit verband komt ook aan de orde het geval waarin wegens een geheimhoudingsindicatie de vermelding ontbreekt van de woonplaats van degene op wiens verzoek de betekening geschiedt (zoals genoemd in art. 45 lid 3, onder b, Rv).

Ook moet de vraag worden beantwoord of de hiervoor vermelde omstandigheden ertoe leiden dat aannemelijk is dat het exploit als gevolg van het ontbreken van de vermelding van de woonplaats de verweerder niet heeft bereikt, in welk geval de rechter op de voet van art. 121 lid 3 Rv de nietigheid van het exploit uitspreekt.

2.3.2. Art. 65 Rv bepaalt dat een exploit slechts nietig kan worden verklaard, indien dit exploit lijdt aan een gebrek dat uitdrukkelijk met nietigheid is bedreigd of indien de nietigheid voortvloeit uit de aard van het gebrek. Art. 66 lid 1 Rv bepaalt dat de niet-naleving van hetgeen in de zesde afdeling, eerste titel, eerste Boek Rv – waarvan art. 45 Rv deel uitmaakt – is voorgeschreven, slechts nietigheid meebrengt voor zover aannemelijk is dat degene voor wie het exploit is bestemd, door het gebrek onredelijk is benadeeld. Ingevolge art. 66 lid 2 Rv kan een gebrek in een exploit dat nietigheid meebrengt, in beginsel worden hersteld. Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat onderscheid moet worden gemaakt tussen de vraag op welke grond eventueel nietigheid kan worden aangenomen, en de vraag of die nietigheid dan inderdaad moet worden uitgesproken.²⁰

2.3.3. De art. 120-122 Rv geven een nadere regeling voor gebreken in een exploit van betekening van het oproepingsbericht. Uitgangspunt is dat de

18 Parl. Gesch. BW Boek 1, 1962, p. 43.

19 HR 28 juni 2019, ECLI:NL:HR:2019:1052, rov. 3.7.

20 Parl. Gesch. Burg. Procesrecht (2002), p. 216.

voorschriften over de inhoud van de procesinleiding in art. 30a leden 3 en 4 Rv op straffe van nietigheid in acht worden genomen (art. 120 lid 1 Rv in verbinding met art. 113 lid 2 Rv). Een gebrek in een exploit van betekening van het oproepingsbericht dat nietigheid meebrengt, kan bij exploit, uitgebracht voor de datum van verschijning van de verweerder, worden hersteld (art. 120 lid 2 Rv). Verschijnt de verweerder niet in het geding hoewel hem dat bij exploit was aangezegd, en blijkt aan de rechter dat het exploit lijdt aan een gebrek dat, mede gelet op art. 66 lid 1 Rv, nietigheid meebrengt, dan bepaalt de rechter een nieuwe uiterste datum voor verschijning en beveelt hij dat deze door de eiser bij exploit aan de verweerder wordt aangezegd met herstel van het gebrek (art. 121 lid 2 Rv). Alleen indien aanneemelijk is dat het exploit van betekening van het oproepingsbericht de verweerder als gevolg van het gebrek niet heeft bereikt, spreekt de rechter de nietigheid van het exploit uit (art. 121 lid 3 Rv). Een beroep op nietigheid van het exploit door een in het geding verschenen verweerder, of een verweerder die na veroordeling bij verstek verzet instelt, wordt verworpen indien het gebrek de verweerder niet onredelijk in zijn belangen heeft geschaad (art. 122 lid 1 Rv).

2.3.4. Onder verwijzing naar de hiervoor in 2.3.2 bedoelde wetsgeschiedenis heeft de Hoge Raad in een arrest van 16 februari 2007 overwogen dat aan (een voorloper van) art. 122 Rv en art. 66 lid 1 Rv het beginsel ten grondslag ligt dat indien een exploit lijdt aan een gebrek dat tot nietigheid daarvan leidt, dit rechtsgevolg slechts op zijn plaats is indien en voor zover dat gewent is in verband met de bescherming van de belangen waarop de geschonden norm betrekking heeft. Daarvan is sprake ingeval degene voor wie het exploit is bestemd, door het gebrek onredelijk is benadeeld in een belang dat door de geschonden norm wordt beschermd.²¹ Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat die onredelijke benadeling moet zien op een verdedigingsbelang van de verweerder.²²

2.3.5. Niet-naleving van art. 45 lid 3 Rv ten aanzien van de vermelding van de woonplaats van (i) degene op wiens verzoek de betekening geschiedt (lid 3 onder b) (hierna: de eiser), en (ii) degene

voor wie het exploit is bestemd (lid 3 onder d) (hierna: de verweerder), levert ingevolge die bepaling in beginsel gebreken op die als nietigheidsgronden zijn aan te merken.²³ Uit hetgeen hiervoor in 2.3.2-2.3.4 is overwogen, blijkt dat het antwoord op de vraag of in een concreet geval de nietigheid van het exploit op een van deze gronden moet worden uitgesproken, ervan afhangt of aanneemelijk is dat de verweerder door het gebrek onredelijk is benadeeld in een belang dat wordt beschermd door de geschonden norm dat de woonplaats van de eiser en de woonplaats van de verweerder in het exploit moeten worden vermeld. Voor het exploit van betekening van het oproepingsbericht geldt bovendien dat de rechter op de voet van art. 121 lid 3 Rv de nietigheid van het exploit uitspreekt als aanneemelijk is dat het exploit de verweerder als gevolg van het gebrek niet heeft bereikt.

2.3.6. Vermelding van de woonplaats in de hiervoor in 2.3.5 genoemde gevallen dient ter identificatie van de in het exploit genoemde personen. Hieruit volgt dat van onredelijke benadeling in de zin van art. 66 lid 1 Rv geen sprake is, indien ondanks het niet vermelden van de woonplaats van de eiser of de verweerder, geen misverstand kan bestaan over de identiteit van deze personen. In dat geval brengt de niet-naleving van art. 45 lid 3, aanhef en onder b of d, Rv geen nietigheid van het exploit mee.

2.3.7. Het achterwege laten van de vermelding van de woonplaats van de eiser of de verweerder in een exploit zal in de regel niet leiden tot identificatieproblemen aan de zijde van de verweerder. Uit de overige inhoud van het exploit zal doorgaans voldoende duidelijk blijken welke personen daarin zijn bedoeld. Zo schrijft art. 45 lid 3, aanhef en onder b en d, Rv voor dat de namen van de eiser en de verweerder moeten worden opgenomen, en van de eiser die een natuurlijke persoon is ook diens voornamen. Dit betekent dat er in beginsel geen grond is om uit het enkele ontbreken van een woonadres in een exploit af te leiden dat de verweerder daardoor onredelijk is benadeeld in het belang bij identificatie dat wordt beschermd door het vereiste de woonplaats van de eiser en de verweerder in het exploit te vermelden (art. 66 lid 1 Rv en art. 122 lid 1 Rv).

21 HR 16 februari 2007, ECLI:NL:HR:2007:AZ2593, rov. 3.5.3.

22 Vgl. Parl. Gesch. Burg. Procesrecht (2002), p. 306.

23 Parl. Gesch. Burg. Procesrecht (2002), p. 216.

2.3.8. Zijn er aanwijzingen dat in een concreet geval verwarring dreigt over de identiteit van een of meer van de in het exploit genoemde personen, dan kan de rechter een herstelexploit bevelen op de voet van art. 66 lid 2 Rv respectievelijk art. 121 lid 2 Rv.

2.3.9. Voor nietigverklaring van een exploit van betekening van het oproepingsbericht op de voet van art. 121 lid 3 Rv op de enkele grond dat de woonplaats van de eiser of de verweerder ontbreekt, zal in het algemeen dus geen plaats zijn. Als de deurwaarder in het exploit heeft gerelateerd dat dit is betekend aan het in de BRP opgenomen adres van de verweerder, waarvan de verweerder op de voet van art. 2.59 Wet BRP heeft verzocht dit niet te verstrekken aan derden, moet de rechter in beginsel uitgaan van de juistheid van betekening aan dat adres. Het is dan niet aannemelijk dat een exploit van betekening van het oproepingsbericht de verweerder niet heeft bereikt als gevolg van het niet vermelden van de woonplaats.

2.3.10. In een exploit van betekening van het oproepingsbericht zal ook bij een geheimhoudingsindicatie in beginsel wel de gemeente moeten worden vermeld waarin de eiser respectievelijk verweerder zijn woonplaats heeft. Ook in gevallen waarin die vermelding wegens eisen van privacy of veiligheid in het exploit achterwege wordt gelaten, moet voldaan zijn aan de voorwaarde dat geen onduidelijkheid mag bestaan over de identiteit van de eiser of de verweerder.

2.3.11. Opmerking verdient dat het voorgaande op overeenkomstige wijze geldt voor exploit – waaronder het exploit van dagvaarding – die zijn uitgebracht onder de gelding van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering dat geldt voor niet-digitaal procederen.

2.4. Uit hetgeen hiervoor in 2.3.2-2.3.5 is overwogen, volgt dat het antwoord op de vraag of in dit geval de nietigheid van het exploit moet worden uitgesproken op de grond dat daarin vermelding van de woonplaats van verweerder ontbreekt, ervan afhangt of aannemelijk is dat verweerder door dit gebrek onredelijk is benadeeld in een belang dat wordt beschermd door de geschonden norm dat haar woonplaats in het exploit moet worden vermeld. Vermelding van de woonplaats van verweerder in het exploit van betekening van het oproepingsbericht dient ter identificatie van degene voor wie het exploit is bestemd. Indien ondanks het niet vermelden van de volledige

woonplaats van verweerder, bij haar redelijkerwijs geen twijfel kan bestaan dat zij degene is voor wie het exploit is bestemd, is zij door dit gebrek niet onredelijk benadeeld. In dit geval is er geen grond om aan te nemen dat voor verweerder redelijkerwijs twijfel kon bestaan dat het exploit aan haar was gericht. Zij is dus niet onredelijk benadeeld in haar daarmee gemoeide belang.

Nu de gerechtsdeurwaarder in het exploit heeft vermeld dat hij het adres van verweerder in de BRP heeft geverifieerd, dat hij dat adres niet heeft vermeld in het exploit – behoudens de gemeente waarin de woonplaats is gelegen – in verband met de geheimhoudingsindicatie, en dat hij heeft vermeld dat hij aan dat adres zijn exploit heeft gedaan en afschrift heeft gelaten, moet ervan worden uitgegaan dat het exploit aan de woonplaats van verweerder is betekend. Ook ingevolge art. 121 lid 3 Rv behoeft het exploit van betekening van het oproepingsbericht derhalve niet nietig te worden verklaard.

Op grond van het voorgaande wordt tegen verweerder verstek verleend.

3. *Beslissing*

De Hoge Raad:

- verleent verstek tegen verweerder;
- bepaalt als datum waarop de schriftelijke toelichting kan worden gegeven 26 maart 2021.

NOOT

Vooraf

1. Deze zaak draait om de vraag of een exploit waarbij een oproepingsbericht wordt betekend, aan de in art. 45 Rv gestelde eisen kan voldoen als de woonplaats van degene voor wie het exploit is bestemd ontbreekt. Het gaat specifiek om de situatie dat het een ‘geheim adres’ betreft, en de deurwaarder in het exploit vermeldt dat hij het exploit heeft gelaten op het in de basisregistratie geregistreerde adres, maar hij dat adres zelf niet vermeldt vanwege de geheimhoudingsindicatie.

2. De Hoge Raad geeft in dit arrest duidelijkheid en een bruikbare regeling voor dit praktijkprobleem. Deze duidelijkheid is met name welkom nu – anders dan vaak bij gebreken het geval is – het uitbrengen van een herstelexploit in dit geval geen oplossing biedt; hetzelfde probleem doet zich dan immers opnieuw voor.

3. In 2019 beantwoordde de Hoge Raad aan het onderwerp gerelateerde prejudiciële vragen (HR 28 juni 2019, ECLI:NL:HR:2019:1052, NJ 2020/367). De in het onderhavige arrest voorliggende vraag was toen niet gesteld. Anders dan de Hoge Raad ging A-G De Bock in haar conclusie voor dat arrest al wel (en uitgebreid) in op deze materie.

4. In de voorliggende procedure wordt op basis van KEI geprocedeerd. Uit r.o. 2.3.11 van het arrest blijkt dat de overwegingen van de Hoge Raad eveneens toepassing vinden op exploten van dagvaarding in procedures waarin niet op basis van KEI wordt geprocedeerd. Dat laatste zal in feitelijke aanleg tegenwoordig doorgaans het geval zijn, vandaar dat hier in deze noot de nadruk op wordt gelegd. Bij de Hoge Raad wordt zowel in vorderingszaken als (vanaf 1 april 2021 ook) in verzoekschriftzaken steeds digitaal op basis van KEI geprocedeerd.

5. In het voorliggende geval ontbreekt de woonplaats van de verweerster in het exploit. De in het arrest gegeven regels gelden ook voor gevallen waarin de woonplaats van eiser ontbreekt, zo volgt uit r.o. 2.3.5.

De betekening op het 'geheime adres'

6. Eiser heeft het oproepingsbericht van 16 september 2020 met de procesinleiding op 17 september 2020 doen betekenen aan verweerster. Het exploit is uitgebracht aan de woonplaats van verweerster door ex art. 47 Rv afschrift te laten in een gesloten envelop. Over de woonplaats vermeldt de deurwaarder in het exploit: '(...) wonende in de gemeente [woonplaats] op een adres waarvan de gedaagde voornoemd aan die gemeente heeft verzocht om dit adres geheim te houden voor derden, om welke reden ik dat geheime adres hier niet vermeld, aan dat adres mijn exploit doende (...)'.
7. Verweerster verschijnt vervolgens niet in de procedure. In dit arrest beoordeelt de Hoge Raad of jegens verweerster verstek kan worden verleend.

Verplichte woonadresregistratie en de omgang met geheime adressen

8. Iedere ingezetene is op grond van art. 2.38 lid 1 Wet Basisregistratie Personen (Wet BRP) verplicht zijn woonadres in te schrijven in de basisregistratie personen. Ingezetenen kunnen daarbij een 'aantekening omtrent het niet verstrekken van gegevens aan derden' laten opnemen op

grond van art. 2.59 Wet BRP, waarna wel wordt gesproken van een 'geheim adres'. Hoewel sommigen hiertoe een bijzondere behoefte hebben, bijvoorbeeld bewoners van 'blijf van mijn lijf'-huizen, kan eenieder de aantekening zonder opgaaf van redenen laten opnemen.

9. Deurwaarders zijn in de uitoefening van hun wettelijke taak – waartoe het uitbrengen van exploten behoort – geen derden maar openbaar ambtenaren, en hebben dus toegang tot de met de geheimhoudingsindicatie beschermde persoonsgegevens (zie art. 3.2 en 3.5 Wet BPR en HR 28 juni 2019, ECLI:NL:HR:2019:1052, r.o. 3.7).

Eisen die aan exploten worden gesteld en consequenties van gebreken

10. Afdeling 6 van titel 1 van boek 1 Rv geeft een regeling voor exploten in het algemeen. Als het gaat om dagvaardingen (of oproepingsberichten via 112 lid 1 Rv-KEI), is daarnaast de specifieke regeling van afdeling 4 titel 2 van boek 1 Rv van belang. Deze regeling is voor zover relevant van toepassing in cassatie via art. 418a Rv-KEI. Deze regels zijn van openbare orde en worden ambts-halve toegepast door de rechter.

11. De algemene regeling bepaalt onder meer dat exploten de naam en woonplaats vermelden (art. 45 lid 3 Rv), waarbij met woonplaats voor natuurlijke personen in lijn met art. 1:10 lid 1 BW wordt bedoeld op de werkelijke woon- of verblijfplaats. Een exploit wordt alleen nietig verklaard vanwege een gebrek indien dat gebrek uitdrukkelijk met nietigheid is bedreigd, of de nietigheid uit de aard ervan voortvloeit (art. 65 Rv). Niet-naleving van de voorschriften in deze afdeling brengt alleen nietigheid mee indien aannemelijk is dat daardoor de beoogde ontvanger onredelijk is benadeeld (art. 66 lid 1 Rv). In dat geval kan het betreffende gebrek, tenzij uit de wet anders voortvloeit, bij exploit worden hersteld (art. 66 lid 2 Rv).

12. De specifieke regeling voor dagvaardingen bepaalt dat al hetgeen in die afdeling is voorgescreven op straffe van nietigheid in acht wordt genomen (art. 120 lid 1 Rv). Gebreken die nietigheid meebrengen en die tijdig worden opgemerkt, kunnen op initiatief van de eiser bij exploit van voor de roldatum worden hersteld (art. 120 lid 2 Rv). Art. 121 lid 1 Rv bepaalt dat als de gedaagde niet verschijnt en de rechter blijkt van een gebrek in het exploit dat nietigheid mee-brengt, hij dan geen verstek verleent. Hij zal dan

een nieuwe roldatum bepalen en eiser opdragen deze aan te zeggen met een exploit met herstel van het gebrek (art. 121 lid 2 Rv). Dit gaat niet op in het geval aannemelijk is dat het exploit de gedaagde als gevolg van het gebrek niet heeft bereikt. Dan wordt geen gelegenheid voor herstel geboden en spreekt de rechter nietigheid van het exploit uit (art. 121 lid 3 Rv). Voor oproepingsberichten en procesinleidingen geldt een inhoudelijk identieke regeling neergelegd in art. 120 en 121 KEI-Rv.

13. De Hoge Raad heeft in 2007 overwogen dat aan (een voorloper van) art. 66 en 122 Rv het beginsel ten grondslag ligt dat bij een gebrek in een exploit, het rechtsgevolg nietigheid slechts op zijn plaats is indien en voor zover dat wenselijk is in verband met de bescherming van de belangen waarop de geschonden norm betrekking heeft. Daarvan is sprake indien degene voor wie het exploit is bestemd, door het gebrek onredelijk is benadeeld in een verdedigingsbelang.

Kan verstek worden verleend ondanks een met nietigheid bedreigd gebrek in het exploit?

14. Centraal bij beoordeling van de verstekverlening staat art. 139 Rv (van toepassing via de schakelbepaling van art. 418a Rv): als is betekend en de voorgeschreven termijn en formaliteiten in acht zijn genomen, volgt verstekverlening.

15. De Hoge Raad overweegt in r.o. 2.3.5 dat met het niet noemen van de woonplaats door de deurwaarder in beginsel sprake is van een nietigheidsgrond. Of nietigheid van het exploit moet worden uitgesproken hangt af van de vraag of verweerder onredelijk is benadeeld in een door de geschonden norm (het niet noemen van de woonplaats) beschermd belang. Voorts is vanwege art. 121 lid 3 Rv de vraag van belang of aannemelijk is dat het exploit de verweerder niet heeft bereikt. Als dat zo is, en/of als sprake is van onredelijke benadeling, dan wordt de nietigheid uitgesproken.

16. Interessant is in dit kader dat de Hoge Raad in Hoge Raad 9 mei 2003, ECLI:NL:HR:2003:AF8362, NJ 2003/469 en Hoge Raad 28 november 2008, ECLI:NL:HR:2008:BF5283, NJ 2009/514, m.nt. Snijders, overwoog dat een nietigheidsgebrek voortvloeiend uit de algemene afdeling (afdeling 6 van titel 1 van boek 1 Rv) ingevolge art. 120 lid 1 Rv nietigheid zou opleveren. Annotator Snijders merkte mijns inziens terecht op in zijn noot dat toepassing van het in die algemene afdeling

opgenomen art. 66 Rv – door de Hoge Raad in zijn arrest niet genoemd – meer voor de hand zou liggen. Art. 120 lid 1 Rv ziet immers alleen op nietigheden die zijn geregeld in de afdeling waar dat artikel deel van uitmaakt (afdeling 4 van titel 2 van boek 1 Rv), en het gebrek in kwestie een (alleen) in de algemene afdeling opgenomen ver-eiste betreft.

17. In het onderhavige arrest komt het betreffende gebrek (het niete noemen van de woonplaats) zowel in de specifieke regeling als in de algemene afdeling aan bod, waarmee zowel aan art. 66 lid 1 als art. 120 lid 1 Rv betekenis zou kunnen toekomen. De Hoge Raad zou – in lijn met de zo juist genoemde uitspraken – de nietigheid wederom alleen op art. 120 lid 1 Rv hebben kunnen baseren. Uit onder meer r.o. 2.3.5, 2.3.6 en 2.4 van het onderhavige arrest volgt dat de Hoge Raad zich nu expliciet ook op art. 66 lid 1 Rv baseert, hetgeen mij juist voorkomt. Hierbij geldt dat (anders dan bij art. 120 lid 1 Rv) art. 121 Rv steeds van toepassing is als sprake is van enig gebrek in de dagvaarding (of procesinleiding), ongeacht waar dat gebrek is geregeld in de wet.

Onredelijke benadeling in een door de geschonden norm beschermd belang?

18. De Hoge Raad overweegt dat het door de geschonden norm – het niet noemen van de woonplaats – beschermde belang, de identificatie van de in het exploit genoemde personen betreft. Daaruit volgt dat, indien ondanks het niet vermelden van de woonplaats over die identiteit geen misverstand kan bestaan, geen sprake is van onredelijke benadeling.

19. De Hoge Raad voegt daar als aanwijzing voor de praktijk nog aan toe dat in de regel geen sprake zal zijn van identificatieproblemen door het niet noemen van de woonplaats en het enkele ontbreken daarvan aldus in beginsel niet tot het aannemen van onredelijke benadeling leidt. Dat lijkt een terecht uitgangspunt, nu uit de in dat geval wél genoemde volledige naam en de verdere inhoud van het exploit – waaronder bijvoorbeeld een omschreven geschil of feitencomplex – al snel duidelijk zal zijn om wie het gaat. Als er aanwijzingen zijn dat in een concreet geval verwarring over de identiteit blijkt, dan kan de rechter een herstelexploot bevelen.

20. Het genoemde uitgangspunt geldt evenzeer voor het niet noemen van de woonplaats met als reden dat het een geheime woonplaats is. De

Hoge Raad overweegt nog dat ter voorkoming van misverstanden over de identiteit in beginsel wel de gemeente waarin de woonplaats gelegen is zal moeten worden genoemd. Dat lijkt ter bescherming van houders van geheime adressen in grotere steden zoals Amsterdam of Rotterdam minder bezwaarlijk dan in (zeer) kleine gemeenten, en voor degenen met een veelvoorkomende naam nuttiger dan voor degenen met een ongebruikelijke naam. A-G Assink wijst er in zijn conclusie voor het arrest nog op dat zonder het noemen van de gemeente de relatieve bevoegdheid niet kan worden bepaald. Dat zou kunnen worden opgelost, naar Van Mierlo in *T&C Rv* bij art. 45 Rv in aant. 4, door de deurwaarder tevens te laten verklaren dat de woonplaats zich in een bepaald arrondissement bevindt.

21. De Hoge Raad oordeelt dat er in dit geval geen grond is om aan te nemen dat voor verweerster redelijkerwijs twijfel kon bestaan dat het exploit aan haar was gericht. Verweerster is dus niet onredelijk benadeeld in haar daarmee gemoede belang.

Aannemelijk dat exploit beoogde ontvanger niet heeft bereikt?

22. De Hoge Raad overweegt dat de deurwaarder in dit geval heeft verklaard dat hij het adres heeft geverifieerd in de basisregistratie en dat hij op dat adres afschrift heeft gelaten, maar het adres niet noemt vanwege de 'geheim adres'-aantekening. In die omstandigheden moet de rechter in beginsel uitgaan van de juistheid van de betekening aan dat adres, aldus de Hoge Raad, en is het niet aannemelijk is dat het exploit verweerster niet zou hebben bereikt als gevolg van het niet vermelden van de woonplaats.

23. Deze overweging past bij de omstandigheid dat een exploit een authentieke akte is in de zin van art. 157 lid 1 Rv, opgesteld door een daartoe bevoegde deurwaarder die daarin ambtshandelingen vastlegt. Daarmee levert zo'n exploit dwingend bewijs op van wat de deurwaarder daarin binnen zijn bevoegdheid over zijn waarnemingen en verrichtingen heeft verklaard.

Ter afsluiting

24. Om te beoordelen of de nietigheid kan worden uitgesproken van een exploit waarin de woonplaats niet is genoemd – of dat nu is vanwege een 'geheim adres' is of niet – is doorslaggevend of sprake kan zijn van een misverstand

over de identiteit van de in het exploit bedoelde persoon. Als daarvan sprake kan zijn kan die persoon onredelijk in zijn belangen zijn geschaad door het niet noemen van de woonplaats als de geschonden norm. In het geval van betekening van een oproepingsbericht of dagvaarding komt daar nog bij dat om aan vernietiging van het exploit vanwege het gebrek bij het niet-verschijnen te ontkomen, aannemelijk moet zijn dat het exploit de persoon heeft bereikt.

25. De Hoge Raad geeft aldus op dit punt duidelijkheid aan de praktijk, die ook geholpen zal zijn met de aanwijzing dat in de regel geen sprake zal zijn van identificatieproblemen door het niet noemen van de woonplaats en het enkele ontbreken daarvan (al dan niet vanwege een geheim adres) aldus in beginsel niet tot nietigheid leidt.

mr. L.V. van Gardingen
(cassatie)advocaat bij Houthoff

25

Immunitéit van executie

Hoge Raad
18 december 2020, nr. 19/03142 en 19/03144,
ECLI:NL:HR:2020:2103
(mr. De Groot, mr. Streefkerk, mr. Snijders,
mr. Kroeze, mr. Ter Heide)
(Concl. A-G Vlas)
Noot mr. M.A.J.G. Janssen

Immunitéit van executie. Publieke bestemming beslag en goederen.

[Convention on Jurisdictional Immunities of States and their Property ('VN-Verdrag') art. 18, 19]

Het is in overeenstemming met de – op het respecteren van de soevereiniteit van vreemde staten gerichte – strekking van de immunitéit van executie om tot uitgangspunt te nemen dat eigendommen van vreemde staten niet vatbaar zijn voor beslag en executie tenzij en voor zover is vastgesteld dat deze een bestemming hebben die daarmee niet onverenigbaar is. Dit strookt met art. 19 onderdeel c VN-Verdrag, dat op dit punt valt aan te merken als een regel van internatio-